

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2024-36-81-90>

УДК 373.3.016:811.161.2](045)

Волошина Ганна Петрівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри теорії початкового навчання,

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Умань, Україна

ORCIDID: <https://orcid.org/0000-0003-1039-6056>

voloshihen@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ З ПРАКТИКУМОМ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Анотація. У статті порушується актуальна проблема, що торкається особливостей вивчення української мови з практикумом у початковій школі й передбачає формування у здобувачів освіти нормативного мовлення. Насамперед – це поглиблення знань з лексичних, фразеологічних, орфоепічних, орфографічних, словотвірних, морфологічних, синтаксичних, пунктуаційних, стилістичних норм. У статті ретельно проаналізовані особливості усталених норм, показана роль і значення їх у розвитку мовленнєвих навичок здобувачів вищої освіти; причини виникнення помилок та вказані шляхи їх запобігання. Показана роль і значення опанування основних правил милозвучності української мови.

Детально проаналізовані стилістичні норми, особливо художній стиль, оскільки він є домінуючим у вивченні української мови у початковій школі.

У статті визначено умови, які при оптимальному поєднанні лекційних і практичних занять сприятимуть формуванню у здобувачів освіти знань про український правопис, який базується на наукових і лінгвістичних принципах; допоможуть опанувати усні й писемні норми; розвинути вміння поєднувати теоретичні знання з практичними потребами.

Особлива увага приділяється матеріалу, який вивчається у початковій школі, що сприятиме формуванню базової правописної компетентності через поглиблення знань розділів шкільного курсу української мови. Для ефективного засвоєння пропонується використання таблиць, які допомагають зосередити увагу на найсуттєвішому, полегшують засвоєння орфоепічного й орфографічного матеріалу. Пропонується також застосування таблиць, де є зіставлення, порівняння матеріалу, що полегшує використання аналізу й синтезу при вивченні певних мовних явищ. Ключові слова: початкова школа, практикум, таблиця, нормативне мовлення, орфоепія, орфографія, спрощення, чергування, вміння, навички.

Ключові слова: початкова школа; практикум; таблиця; нормативне мовлення; орфоепія; орфографія; спрощення; чергування; уміння; навички.

1. ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. «Курс української мови з практикумом у початковій школі» уведений на факультеті початкової освіти з метою систематизації й поглиблення знань здобувачів вищої освіти з сучасної української мови, опановані в процесі навчання в школі. Адже «мова – запорука тривкої ідентичності нації, основа її етнокультурної цілісності» [4]. Головне завдання опанування курсу – не лише ознайомлення зі змінами в новій редакції українського правопису 2019 року, а й у процесі лекційних та практичних занять формування відповідних умінь і навичок: фонетичних, орфоепічних, орфографічних, морфологічних, синтаксичних, пунктуаційних, стилістичних. Метою започаткованого курсу також є розвиток зв'язного мовлення бакалаврів.

Дисципліна, яка є частиною нормативного блоку, має на меті вирішення низки завдань, пов'язаних з базовою підготовкою майбутніх вчителів початкових класів. Одним із цих завдань є формування стандартного мовлення у здобувачів освіти.

Програма навчальної дисципліни складається з трьох змістових модулів. Модуль 1. Новий український правопис та основні зміни, відображені в ньому. Орфографічні правила; модуль 2. Граматика й орфографія; модуль 3. Лексикологія. Розвиток мовлення. Курс максимально адаптований і відповідає потребам сучасної нової української школи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відповідно до державного стандарту освіти та програми для закладів середньої освіти (1-4 класів), основною метою навчання української мови є формування й розвиток комунікативної компетентності, яка забезпечує здатність школярів користуватися українською мовою як засобом усного й писемного спілкування. Вивченням означеної проблеми займалися вчені А. Богуш, Л. Паламар, Є. Тихеева, Л. Щерба та ін. Комунікативну спрямованість уроків рідної мови й мовлення досліджували А. Багмут, В. Бадер, Л. Варзацька, М. Вашуленко, В. Горбачук, І. Гудзик, Г. Коваль, Д. Кравчук, М. Наумчук, Л. Паламар, М. Пентелюк, К. Пономарьова, В. Трунова, О. Хорошковська, Г. Шелехова.

Проблеми, які торкаються опанування української мови в закладах загальної середньої освіти, вивчали такі відомі дослідники, як І. Мацько, Л. Кравець, Н. Бабич, А. Токарська, М. Гуць, Р. Кацавець та інші. Особливості спілкування та комунікації досліджували Ф. Бацевич, А. Коваль, Г. Сагач, Ф. Хміль та інші.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Мета статті – проаналізувати особливості засвоєння мовного й мовленнєвого матеріалу здобувачами освіти з допомогою аналітичних, зіставних таблиць, які сприяють зосередженню уваги на найсуттєвішому, викликають інтерес і суттєво полегшують сприймання і засвоєння програмового матеріалу.

У процесі дослідження реалізовувалися такі **завдання**: ознайомлення зі змінами в новій редакції українського правопису 2019 року; поглиблення, систематизація і узагальнення нормативного мовлення здобувачів освіти; розвиток мовної і мовленнєвої компетентності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ/ RESEARCH FINDINGS

Збагачення активного словника молодшого школяра – нагальна проблема закладів загальної середньої освіти. Тому одним із головних завдань курсу є засвоєння норм сучасної української мови. Насамперед – це поглиблення знань з *лексичних* норм, які передбачають усвідомлення правил вживання слів відповідно до їх точного значення і з урахуванням нюансних відтінків, загальноприйнятих в сучасній літературній мові; а також поєднання їх за змістом у словосполученнях та реченнях. Відповідні норми закріплені в словниках, довідниках.

Фразеологічні норми заслуговують на особливу увагу, оскільки засвоєння їх передбачено програмою для початкової школи й які пропонуються в підручниках для аналізу на уроках. Цей матеріал є дещо складним для молодших школярів, позаяк вони не завжди розуміють їх значення. Отже, вчитель початкових класів має знати, як аналізувати фразеологічні одиниці у властивому їм значенні, без спотворення змісту та граматичної будови.

Засвоєння здобувачами освіти *орфоепічних* норм є надзвичайно важливим, оскільки звук є основною фонетичною одиницею, то опанування звукової системи української мови надалі призведе до ефективного засвоєння орфографії. Важливо для майбутнього учителя початкової школи знати також причини порушення орфоепічних норм та того, яке значення має дотримання цих норм. До поняття «орфоепія» входить не лише правильна вимова звуків і звукосполучень у мовному потоці, а й особливості вимови іншомовних слів; правила інтонування. Особливу увагу варто звертати на норми наголошування слів та словосполучень, оскільки в засобах масової інформації, і в побуті люди дуже часто припускаються помилок. Отож здобувачі освіти мають усвідомити причини (вплив на вимову правопису, діалектного оточення тощо), щоб запобігати їх виникненню. Тому на заняттях започаткували ведення словничка «Складні випадки наголошування слів».

У процесі засвоєння орфоепічних норм особливої уваги потребує також засвоєння змін голосних і приголосних у певних позиціях і під впливом наступних чи попередніх приголосних звуків. Це насамперед асиміляція і дисиміляція звуків; спрощення в групах приголосних. У процесі опанування матеріалу важливо знати види асиміляції (повна чи часткова; регресивна чи прогресивна, також її види (за дзвінкістю/глухістю, за місцем і способом творення, за м'якістю).

Великого значення надаємо вивченню правил милозвучності української мови.

Головне завдання вивчення *орфографічних норм* – це засвоєння основних принципів української орфографії (фонетичних, морфологічних, історичних, смислових); основних правил орфографії української мови (позначення звуків літерами; написання слів разом, окремо або через дефіс; правопис слів іншомовного

походження; правила вживання великих і малих літер; правопис префіксів, суфіксів та закінчень слів; апостроф та вживання інших небуквених графічних знаків; перенесення частини слова з рядка в рядок).

Ці норми торкаються правил написання слів.

Важливою проблемою вивчення орфографії є написання назв сайтів та інших інтернетних сервісів; закінчення назв інтернетних сервісів; написання назв товарних знаків і марок виробів; складні назви інформаційних агентств; назви законодавчих, державних, представницьких органів, органів міжнародних організацій відповідно до нового правопису [4].

Словотвірні норми визначають правила утворення нових слів чи форм слів за певними словотвірними моделями. Тут варто опанування знань про словотвір (творення нових слів з допомогою префікса, суфікса чи закінчення); і словозміну (творення лише певної граматичної формислова, що не впливає на його значення) [1]. Особливу увагу тут варто звернути на написання суфіксів, префіксів, флексій.

Морфологічні норми торкаються вибору варіантів морфологічної форми слова й способів її поєднання з іншими словами. Вивчення особливостей частин мови (основні правила граматики української мови; система й значення відмінків; написання відмінкових закінчень; інші постійні й непостійні категорії частин мови тощо). У процесі опанування, наприклад написання відмінкових закінчень іменника особливу увагу варто звертати увагу на правопис закінчень *a -я*; *y -ю* в родовому відмінку іменників чоловічого роду. Оскільки матеріал є складним, він потребує у здобувачів освіти відповідного засвоєння матеріалу та вироблення умінь написання таких іменників.

Засвоєння *синтаксичних норм* потребує насамперед засвоєння загальноприйнятих у мовознавстві правил побудови синтаксичних конструкцій; знань про типи речень.

Пунктуаційні норми передбачають правильне вживання розділових знаків у різних типах речень (простому, ускладненому та складному), які використовують для позначення в писемному мовленні меж певних смислових відрізків [2]. Вибір розділового знака (крапка, кома, двокрапка, тире, крапка з комою) визначається синтаксичними, смисловими й інтонаційними ознаками речення, але визначальним тут є синтаксичне членування писемної мови.

Стилістичні норми визначають добір мовних засобів відповідно до їх стилістичного забарвлення або стилю мовлення. Виділяють п'ять стилів: науковий, офіційно-діловий, публіцистичний, художній, розмовний. Стилї мають свої особливості; призначення; використання мовних засобів; стилістичні норми; жанри.

Найбільшу увагу приділяємо художньому стилю, оскільки він є домінуючим у вивченні української мови у початковій школі. У процесі вивчення матеріалу звертаємо на види мовленнєвої діяльності; поняття про текст; типи й різновиди текстів; будова тексту; процес творення тексту тощо.

Адже «мовна освіта – процес і результат навчально-пізнавальної діяльності, спрямованої на засвоєння основ теорії мови з метою комунікації, на мовленнєвий, розумовий і естетичний розвиток особистості» [3].

Тому завдання вивчення означених норм полягає в тому, щоб опанувати ці норми та дотримуватися їх в усному й писемному мовленні.

Особливість вивчення курсу вбачаємо в тому, щоб при оптимальному поєднанні лекційних і практичних занять сформувати у здобувачів освіти знання про український правопис, який базується на наукових і лінгвістичних принципах; допомогти опанувати усні й писемні норми; сформувати вміння аналізувати мовні одиниці та явища; вміння поєднувати теоретичні знання з практичними потребами; розвивати в учнів мовну й мовленнєву компетенції; виховувати справжніх і відданих громадян України; проводити самостійні наукові пошуки й експериментальні дослідження і стати конкурентоспроможними в сучасному освітньому просторі.

Для досягнення поставлених завдань у процесі вивчення курсу ми акцентуємо особливу увагу на матеріалі, який вивчається на уроках української мови в початковій школі, але подаємо його в поглибленому й розширеному вигляді. «Правописні правила сформульовані так, щоб вони охоплювали якнайбільше правописних випадків» [5].

Це допоможе здобувачам освіти швидше адаптуватися в освітньому процесі початкової школи й сприятиме розвитку вміння використовувати ефективні методи й прийоми для уроків на практичних і лабораторних заняттях з методики української мови.

Велике значення у формуванні й розвитку комунікативної діяльності мають наочні засоби, зокрема, таблиці. Вони слугують тим засобом, який спроможний вирішувати різні дидактичні завдання: допомагають сконцентрувати увагу; сприяють розвитку розумових процесів; розвивають пам'ять.

Відомо, що важливою передумовою свідомого засвоєння матеріалу, в тому числі й з граматики й орфографії, є використання наочності, а саме: демонстрація його у формі таблиць. Це допомагає, з одного боку, зосередити увагу на найсуттєвішому, активізує процес опанування мови й викликає інтерес, а з іншого – полегшує засвоєння орфоепічного й орфографічного матеріалу.

На наш погляд, таке поєднання допоможе краще засвоїти звукову систему української мови, основні правила української орфоепії і ті процеси, які ґрунтуються на її звукових та акцентуаційних особливостях (часткова й повна асиміляція, її різновиди; чергування голосних і приголосних звуків; спрощення в групах приголосних; правопис ненаголошених голосних в коренях слова; чергування голосних і приголосних; словозміна й словотворення; закони й засоби милозвучності української мови).

Опановуючи орфоепічні норми, для кращого засвоєння матеріалу, як показує досвід, основні правила подаємо в таблицях. Наприклад, спрощення в групах приголосних (див. табл. 1).

У процесі вивчення теми варто звернути увагу на той факт, що в українській мові такі спрощення в одних випадках відбулися в усному й писемному мовленні, в інших – лише в усному. Є низка слів, написання яких необхідно запам'ятати: кістлявий, хвастливий, пестливий, зап'ястний, шістнадцять, хворостняк, випускний, пропускний, рискнути, скнара, тоскно, скніти.

Таблиця 1

Спрощення в групах приголосних

Спрощення відбувається у таких звукосполучах:	Приклади
[ждн] - [жн]	тижневий
[здн] - [зн]	безвиїзний
[стн] - [сн]	цілісний, жалісний
[стл] - [сл]	корисливий, улесливий
[зкн] - [зн] [слн] - [сн]	брязнути, ремісник, рідкісний
[слн] - [сн]	масний
[скн] - [сн] тощо	блиснути

Окрім того, при виконанні вправ чи тестових завдань, які ми практикуємо відразу після повідомлення теоретичних відомостей, допомагає здобувачу освіти відразу закріпити власні знання та, якщо є бажання, отримати консультацію викладача. Така організація роботи значно підвищує мотивацію до вивчення української мови та створює умови в короткий проміжок часу побачити результативність власних досягнень.

В опануванні теми «Чергування приголосних», яка є складною для засвоєння, допомагає такий матеріал, поданий у формі таблиці. Тут здобувачі освіти можуть одночасно бачити і теоретичний матеріал, і наведені приклади. Сприйняття інформації в такій формі допомагає одночасно застосовувати слухові й зорові аналізатори, візуально запам'ятовувати теоретичний і практичний матеріал. У подальшому це призводить до того, що здобувачі освіти зможуть не тільки впізнавати такі фонетичні особливості мови в конкретних випадках, а й вільно застосовувати у своїй подальшій практиці (див. табл. 2 - 5).

Таблиця 2

Чергування приголосних

х-с-ш	Фартух - у фартусі-фартушок; горіх - на горісі - горішок
к-ч-ц	Рік-річний - у році; критика - критичний - критиці
г-з-ж	Берег - на березі - прибережний

Таблиця 3

Чергування звуків у суфіксах на -ськ(ий), -ств(о)

Г,з,ж+	ськ(ий), -ств(о) -> -зьк(ий), -зтв(о) боягуз - боягузтво; Буг - бузький; убогий - убозтво.
К, ц, ч +	+ ськ(ий), ств(о) -> -цьк(ий), -цтв(о) жебрак-жебрацький-жебрацтво, юнак - юнацтво, ткач - ткацтво
Х, с, ш +	+ ськ(ий), ств(о) -> -ськ(ий), -ств(о) товариш - товариство-товариський; Черкаси - черкаський; птах - птаство,

Таблиця 4

Творення іменників від прикметників

Творення іменників від прикметників -ськ- - щин(а) + -ин- = -цьк- ччин(а) німецький - Німеччина Виняток: Галичина	Черкаський-черкащина; вінницький - винничина. Виняток: Галичина
Приутворенні вищого ступеня порівняння прикметників таприслівників, які закінчуються наг, ж, з + ш =жч(ий)е	Низький - нижчий, нижче с + ш = щ(ий)е високий - вищий, вище

Таблиця 5

Чергування приголосних у дієсловах і дієслівних формах

Д - ДЖ	Водити - воджу; сидіти сиджу; садити, саджу, посаджений
ЗД - ЖДЖ	Переїзд, переїжджати; їздити, їжджу
З-Ж	Сказати, скажу;
С-Ш	Написати, напишу; косити, кошу
К-Ч	Платник, плачу; скакати, скачу
Т - Ч	Платити, плачу; плакати, плачу; летіти, лечу
СТ - Щ	Змістити, зміщу; захистити, захищу; пустити, пущу
Б-БЛ	Любити, люблю; ліпити, ліплю; зловити, зловлю

Використання таблиць, де є зіставлення, порівняння матеріалу полегшує використання аналізу й синтезу при вивченні певних мовних явищ. За такого сприймання використовується насамперед зоровий аналізатор. Таблиці-зіставлення варто використовувати у процесі вивчення такого матеріалу, який допоможе краще засвоїти правила вживання чи не вживання, наприклад, м'якого знака.

Ця тема вивчається у початковій школі, тому здобувачі освіти мають чітко розмежувати застосування правила(див. табл. 6).

Таблиця 6

Вживання «Ь»

Уживаємо	Не вживаємо
У словах, що закінчуються на <i>д, т, з, с, ц, л, н, дз</i> для передавання на письмі м'якості приголосних, які ними позначаються	1) у словах, що закінчуються на <i>б, п, в, м, ф, ж, ч, ш, г, к, х</i> : подорож, жираф, любов, ланцюг
1) наприкінці слова: палець, українець, сіль, ненависть	2) після <i>р</i> наприкінці складу: воротар, чотирма, Харків, (але Зорькін)
2) перед буквами, що позначають тверді приголосні: різьблення, мільярд, долонька	3) у словах перед пом'якшеними або напівпом'якшеними звуками(окрім <i>л</i>): цвях, пісня, майбутнє (але різьбяр, тьмяний, бо різьба, тьма)

3) після л перед буквами, що позначають пом'якшені приголосні: сільський, батальйон, пальці	4) після н перед ж, ч, ш, щ та суфіксом -ськ(ий), ств(о): менший, Уманщина, прикарпатський, студентство (але бриньчати, женьшень, Маньчжурія);
4) перед о (навіть після р): чотирьох, льон, сьогодні	5) після д, т, н перед суфіксами -ченк(о), -чук-, -чишин: безбратченко, Гринчук, Сенчишин;
5) у дієсловах перед ся: посміхається, посувся	6) у словах, де є лише збіг приголосних з, с з к, які не відносяться до суфікса: ковзкий (ковз- – корінь, бо ковзанка, ковзати), різкий, плоский
6) у суфіксах -зьк-, -ськ-, -цьк- та пестливих суфіксах -еньк-, -есеньк-, -ісіньк- та ін.: Празький, солдатський, військо, малесенький	7) між подовженими пом'якшеними та шиплячими напівпом'якшеними приголосними: рілля, підніжжя;
7) у буквосполученнях -льц-, -льч-, що утворені від -льк-; -ньц-, -ньч-, які походять від -ньк-: Галька - Гальчин; нянька - няньчин	8) у буквосполученнях -лц-, -лч-, які утворені від -лк-; -нц-, -нч-; та які походять від -нк-: рибалці, рибалчин → рибалка, Маринці, Маринчин Маринка;
8) перед голосними я, ю, є, у позиціях, де вони позначаються двома звуками; ї, йо у словах іншомовного походження: монпансьє, каньйон, мільйон, Нью-Йорк (але маляр).	9) у складних числівниках: п'ятнадцять, шістдесят, дев'ятсот;

4. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ/ CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Отже, як засвідчує досвід, схарактеризовані аспекти застосування наочності, зокрема різних видів таблиць, у процесі опанування мовним матеріалом сприяють ефективному сприйманню і засвоєнню, оскільки здатні концентрувати увагу на найсуттєвішому; розвивають уміння аналізувати, узагальнювати, порівнювати, систематизувати матеріал; викликають інтерес; полегшують засвоєння орфоепічного й орфографічного матеріалу.

Подальше дослідження означеної проблеми вбачаємо в детальному аналізі акцентуаційних особливостей української мови.

5. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ТРАНСЛІТЕРАЦІЯ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Громик, Ю. В., 2018. *Український правопис*: навч. посіб. Київ: ВД «Кондор», 166.
2. Деркач, Л. М., Зінчук, Р. С., 2020. *Правопис української мови*. Практикум: навч. посіб. Луцьк: ПП Іванюк, 120.
3. Мацько, Л. І., Кравець, Л. В., 2007. *Культура української фахової мови*: навчальний посібник Київ: Академія, 359.
4. *Український правопис*, 2019. Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні НАН України, Ін-т укр. мови НАН України, Укр. мов.-інформ. фонд. Київ: Наук. думка, 392.
5. Ющук І. П., 2012. *Практикум з правопису і граматики української мови*: посібник. Київ: Освіта, 270.

PECULIARITIES OF STUDYING THE UKRAINIAN LANGUAGE COURSE WITH PRACTICUM IN PRIMARY SCHOOL

Hanna Voloshina,

PhD in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Theory of Primary Education,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University,
Uman, Ukraine

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1039-6056>

voloshihen@gmail.com

Abstract. The article raises an actual problem that affects the peculiarities of studying the Ukrainian language with a practicum in primary school and involves the formation of normative speech in students of education. First of all, this is the deepening of knowledge of lexical, phraseological, orthographic, orthographic, word-forming, morphological, syntactic, punctuation, stylistic norms. The article thoroughly analyses the peculiarities of the established norms, shows their role and importance in the development of higher education students; speech skills; the causes of errors and the ways of their prevention. The role and importance of mastering the basic rules of euphony of the Ukrainian language are shown. The stylistic norms, especially the artistic style, are analyzed in detail, since it is dominant in the study of the Ukrainian language in primary school. The article identifies the conditions that, with an optimal combination of lectures and practical classes, will help students to develop knowledge of Ukrainian spelling based on scientific and linguistic principles; help them to master oral and written norms; develop the ability to combine theoretical knowledge with practical needs.

Special attention is paid to the material studied in elementary school, which will contribute to the formation of basic spelling competence through deepening knowledge of sections of the Ukrainian language school course.

For effective assimilation, the use of tables is suggested, which help to focus attention on the most essential, facilitate the assimilation of orthographic and orthographic

material. It is also suggested to use tables where there is a comparison and comparison of material, which facilitates the use of analysis and synthesis when studying certain linguistic phenomena.

Keywords: primary school; practicum; table; normative speech; spelling; spelling; simplification; alternation; ability; skills.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Hromyk, Yu. V., 2018. *Ukrainskyi pravopys* [Ukrainian Spelling]: navch. posib. Kyiv: VD «Kondor», 166.
2. Derkach, L. M., Zinchuk, R. S., 2020. *Pravopys ukrainskoi movy* [Ukrainian Language Spelling]. Praktykum: navch. posib. Lutsk: PP Ivaniuk, 120.
3. Matsko, L. I., Kravets, L. V., 2007. *Kultura ukrainskoi fakhovoi movy* [Culture of Ukrainian Professional Language]: navchalnyi posibnyk Kyiv: Akademiia, 359.
4. *Ukrainskyi pravopys* [Ukrainian Spelling], 2019. In-t movoznavstva im. O. O. Potebni NAN Ukrainy, In-t ukr. movy NAN Ukrainy, Ukr. mov.-inform. fond. Kyiv: Nauk. dumka, 392.
5. Yushchuk I. P., 2012. *Praktykum z pravopysu i hramatyky ukrainskoi movy* [Workbook on Ukrainian Spelling and Grammar]: posibnyk. Kyiv: Osvita, 270.

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2024-36-90-99>
УДК 373.2(489)

Газіна Ірина Олександрівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри теорії та методик дошкільної освіти,

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка

Кам'янець-Подільський, Україна

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1730-417X>

iruska.g@ukr.net

НАВЧАННЯ МАТЕМАТИКИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: СКАНДИНАВСЬКИЙ ДОСВІД

Анотація. У статті з'ясовано особливості навчання основам математики у системі дошкільної освіти скандинавських країн.

У контексті реалізації цього завдання автор акцентує увагу на місці навчального компоненту в освітньому процесі скандинавських закладів дошкільної освіти, зокрема – формування математичних знань та уявлень. Також окреслено основні принципи, на яких ґрунтується ця робота.

Актуальність цієї проблематики зумовлена тим, що сьогодні, в умовах подальшого реформування вітчизняної системи освіти, важливим для нас є